

FORMAREA STATELOR UNITE ALE AMERICII

(anul II și III de liceu)

1. Împrejurările apariției și dezvoltării coloniilor pe teritoriul Americii de Nord

- coloniștii spanioli și francezi
- dezvoltarea coloniilor engleze ; formarea celor 13 colonii, „Noua Anglie“
- lupta împotriva populației băștinașe indiene
- caracteristicile vieții economice a coloniilor : agricultura — ramură economică preponderentă ; robia neagră pe marile plantații ; dezvoltarea industriei și manufacturilor, a comerțului și navigației
- înființarea unor centre industriale și comerciale : Boston, New-York, Philadelphia.

2. Cauzele războiului revoluționar de independență

- raporturile coloniilor cu Anglia ; sistemul de administrare al acestora
- măsuri adoptate de metropolă care frâneau dezvoltarea economică, politică și culturală a societății nord-americane
- ascuțirea contradicțiilor dintre metropolă și colonii
- pregătirea ideologică și politică a luptei împotriva dominației engleze : iluminismul american — Benjamin Franklin, Th. Jefferson reprezentanți ai curentului democrat-revoluționar în lupta împotriva dominației coloniale ; organizația socială „Fiii și fiicele libertății“
- izbucnirea conflictului între colonii și metropolă.

3. Desfășurarea războiului revoluționar (1774—1783)

- Congresul de la Philadelphia al coloniilor.
- ostilitățile militare dintre armata engleză și cea nord-americană ; rolul lui George Washington în organizarea și conducerea armatei ; elemente tactice noi în desfășurarea operațiilor militare.

4. Adoptarea declarației de independență (4 iulie 1776); spiritul republican și democratic al declarației

- importanța istorică a proclamării independenței
- uniunea celor 13 state-colonii
- continuarea luptei de eliberare ;
- contradicțiile interne ale societății americane în raport cu problemele războiului; loialității în tabăra engleză; luptele sociale în timpul războiului
- victoria de la Saratoga (1777) împotriva armatelor engleze
- creșterea prestigiului internațional al statelor nord-americane
- solidaritatea forțelor progresiste europene cu lupta de eliberare a Statelor Unite; alianța cu Franța
- victoria de la Yorktown (1781)
- pacea de la Versailles (1783), recunoașterea independenței S.U.A.

5. Organizarea Statelor Unite ale Americii

- lupta de clasă după războiul de independență
- Constituția din 1787; organizarea S.U.A. ca stat federal; structura puterii de stat și forțele sociale dominante.

6. Caracterul și bilanțul războiului pentru independență; însemnătatea sa istorică; problema formării națiunii americane

- războiul de independență: război de eliberare națională; revoluția burghezo-democrată; moment esențial în plămădirea națiunii nord-americane;
- formarea națiunii americane — produs exclusiv al epocii moderne;
- ecoul războiului de independență, solidaritatea internațională cu cauza dreaptă a luptei de eliberare națională.

Comentariu istoric

Lecția privind *Războiul pentru independență în America de Nord și Formarea Statelor Unite ale Americii* privește un fenomen extrem de complex al epocii moderne. El înglobează în sine un război de eliberare de sub dominația colonială, pentru independență și suveranitate națională, o revoluție cu caracter burghezo-democratic, vizînd constituirea unui stat bazat pe principii politice moderne și un moment esențial în procesul de formare a națiunii americane. În același timp, evenimentele care s-au desfășurat între 1774—1783 în America de Nord se integrează revoluțiilor burgheze din secolele XVIII—XIX și mișcărilor revoluționare de eliberare socială și națională care jalonează istoria modernă universală.

Profesorul se află, în acest fel, în fața unui moment semnificativ al istoriei universale, necesitînd a fi înțeles de către elevi atît ca fenomen global, cît și sub aspectele distincte pe care le îmbrățișează.

O atenție specială trebuie acordată descifrării sensului de revoluție burghezo-democrată pe care o regăsim în cuprinsul acestui eveniment, tocmai datorită transformărilor politico-statale pe care le-a realizat, a principiilor înaintate pe care le-a promovat. De asemenea, elevii trebuie să aibă clară ideea că lupta de eliberare națională nu a dus la încetarea antagonismelor sociale.

În timpul războiului de independență și de formare a S.U.A. s-au manifestat puternice conflicte sociale, s-au semnalat chiar revolte și răscoale ale sărăcimii împotriva plantatorilor și a mării burghezii comerciale și industriale.

Un aspect caracteristic al vieții economico-sociale și naționale a coloniilor nord-americane și apoi a S.U.A. este prezența robilor negri pe moșiile întinse ale plantatorilor (care formau, la sud, aproape 40% din totalul populației) ca și a coloniștilor albi supuși, sub diferite motive, la munci forțate. Elevii trebuie să gîndească istoric realitatea nord-americană arătîndu-li-se că în preajma războiului de independență majoritatea covîrșitoare a populației (circa 90%) era ocupată în agricultură, că orașe ca Boston sau New-York, care au devenit ulterior metropole uriașe, erau atunci mici aglomerări urbane. În același timp, va trebui sugerat dinamismul dezvoltării forțelor de producție în industria americană, chiar la nivelul manufacturier al acesteia (metalurgie, construcții navale, textile etc.).

O atenție specială urmează să fie acordată ideii formării națiunii americane în condiții cu totul specifice față de cele din Europa unde procesul de edificare națională are adînci rădăcini istorice care au favorizat cristalizarea comunității de limbă, de teritoriu, de viață economică și culturală. În Statele Unite ale Americii, națiunea este produsul exclusiv al epocii moderne; comunitatea de interese economice și emanciparea politico-economică față de metropolă, dezvoltarea tendințelor de unitate politică și apariția unor centre culturale cu rol polarizator în formarea conștiinței naționale, a solidarității de interese, a unității de destine istorice, toate acestea au favorizat plămădirea unei noi națiuni.

În procesul de edificare și de afirmare a națiunii nord-americane, un rol însemnat a revenit războiului de independență, care a făcut să crească conștiința solidarității naționale a poporului american și a permis, prin urmările sale, să se constituie cadrul statal-politic favorabil dezvoltării unor strînse legături de viață economică, politică și culturală. Eterogenă sub raport etnic, populația Americii de Nord se încheagă astfel într-o națiune.

Leția constituie exemplul elocvent pentru a sublinia rolul maselor populare, al fermierilor, meșteșugarilor și muncitorilor în lupta pentru cucerirea independenței și făurirea noului stat. Într-adevăr, oamenii simpli au dus greul războiului pentru independență, au înfruntat numeroase lipsuri și privațiuni, au luptat însuflețiți de idealul libertății naționale și sociale cu

un spirit de sacrificiu și eroism care au stîrnit admirația nu numai în interior, dar și dincolo de hotarele Americii. Caracterul popular al războiului reiese din însuși faptul că în cursul desfășurării lui, la o populație de 2,5—3 milioane de locuitori, au participat aproximativ 250.000 de persoane.

Un alt element cu forță educativă pe care-l vădește războiul de independență al coloniilor nord-americane este puternicul curent de solidaritate pe care acesta l-a stîrnit. În rîndurile armatei americane au luptat circa șapte mii de voluntari din Europa. Printre ei s-au aflat asemenea figuri istorice de seamă ca revoluționarul democrat și gînditorul englez Thomas Paine, marele socialist utopic Saint-Simon, viitorul conducător al insurecției poloneze din 1794, Tadeusz Kosciuszko, marchizul de La Fayette, protagonist al evenimentelor revoluției franceze între 1789—1792.

Ecolul războiului de independență a S.U.A. a pătruns și în țările române.

Lupta pentru libertate a poporului nord-american face parte din tradițiile democratice, progresiste ale omenirii. Acte fundamentale din timpul evenimentelor, cum este însăși *Declarația de independență* (1776) au contribuit la consacrarea unor principii înaintate ale gîndirii social-politice care au intrat în tezaurul de valori al umanității.

În concluzie, profesorul va trebui să întărească ideea caracterului revoluționar, de eliberare al războiului de independență dus de coloniile nord-americane, război care confirmă încă o dată valabilitatea tezei înscrise în Programul P.C.R. că realizarea aspirațiilor legitime ale popoarelor nu pot fi înfrînte, oricîte opreliști ar avea de înfruntat.

INDICAȚII BIBLIOGRAFICE

- K. Marx, *Capitalul*, vol. I, ed. a IV-a, Edit. politică, București, 1960; V. I. Lenin, *Scrisoare muncitorilor americani*, E.S.P.L.P., București, 1955.
- Henry Thomas, *Istoria Statelor Unite. O istorie biografică a Americii. Pro pace 1964*;
- Alexandru Vianu, *Nașterea S.U.A. Plămădirea unei națiuni moderne (1607—1787)*, București, Edit. științifică 1969;
- Idem*, *Istoria S.U.A.*, București, Edit. științifică, 1973;
- I. Demeter, *Declarația drepturilor omului*. Schiță istorică, București, Edit. politică, 1968.
- Lucia Bădulescu și Mircea Popa, *Declarația de independență a S.U.A.* (Philadelphia, 4 iulie 1776), în „Studii și articole de istorie, XXVI, 1974, p. 112—115.
- D. Almaș, C. Velichi, Alex. Vianu ș.a., *Manual de istorie universală modernă (1642—1918)*, vol. I. 1642—1848, Centrul de multiplicare al Universității din București, 1970, p. 202—224.

ELISABETA HUREZEANU